

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

Városi közgyűlés.

Szabadka törvényhatósági bizottsága ma tartotta augusztus havi rendes közgyűlését, mely iránt különös érdeklődéssel a törvényhatósági bizottságnak a nemzeti ellenállásra vonatkozó ismert határozatát megsemmisítő belügyminiszteri leirat keltett.

Voltak ugyan indítványok, melyekről érdeklődéssel beszéltek már tegnap, de ezek között vitát csak Vojnich H. József drnak, a bunyevác kapitányra vonatkozó indítványa keltett. Érdekes volt e vita, és érdekes a szavazás eredménye is.

Az indítványt egyedül csak maga az indítványozó védte többszöri felszólalással, de bármennyire tiltakozott is az ellen, hogy ezen indítványt nem a bunyevác kérdés felszínrehozhatása miatt tette meg, magának az indítványnak a megszövegezése, s a letagadhatatlan tények ezt a célzatot nyilvánvalóvá tették. És ezt fel is ismerte a törvényhatósági bizottság, mert szavazásra kerülven a sor, Vojnich H. József dr. indítványa mellett csak maga az indítványozó, Neorcics Szaniszló és Tumbász Ferenc törvényhatósági bizottsági tagok szavaztak, a közgyűlés többi tagjai az indítvány fölött napirendre tértek.

Bebizonyították ezzel Szabadka hazafias bunyevácjai, hogy ők mindent kerülnék, ami a magyar hazafiság rovására volna írható, nem engedik magukat olyasmire vezetetni, amivel Szabadka magyar és bunyevác polgárai között a békés, testvéries egyetértést megzavarhatnák. Szóval Szabadka bunyevácsága ma is hű maradt évszázados hazafias hagyományaihoz.

Minden egyéb határozata a közgyűlésnek egyhangulag vette tudomásul a tanács javaslatait, s Biró Károly dr. polgármester-

nek a passzív ellenállásra vonatkozó jelentését, melyben tudatja, hogy az ismert megsemmisítő miniszteri leirat ellen felterjesztéssel élt, s hogy e felterjesztésben hű maradt a törvényhatósági bizottság határozatához, harsány éljennel fogadták, amely ismételtén kitört akkor, mikor kijelentette, hogy a törvényhatósági bizottság határozatát tiszteletben fogja tartani még akkor is, ha a felterjesztését a miniszter tudomásul nem venné.

Bezeredy István főispán tapintatos és erélyes elnöksége lehetővé tette, hogy a Vojnich H. József indítványánál jelentkező izgatottság viharba törjön ki, s ez uralkodjék a közgyűlésen végig. Pedig viharos közgyűlést jósoltak több oldalról is, különösen azért, mert a tanács javaslatait senki sem ismerte.

Egy titkos érdekessége is volt a mai közgyűlésnek. Pedig ez a titkos érdekesség elmaradhatott volna. Tanár választásra készültek ugyanis, s az egyik tanárjelölt mellett nagyon lelkes volt a hangulat. Készültek is a szavazásra. De érdekes neve van a jelöltnek: Pollák Emil. Emil is, Pollák is. Ezt ellenőrizni kellett, rányomatták tehát a szavazó cédulára a Pollák Emil név alá zárjelek közé, hogy római katolikus Uram és én Istenem, hát a római katolikusban rejlik a képesítés ismérve, ez a diploma? Vagy azt tételezték föl, akik a szavazó cédulát nyomatták, hogy Szabadka törvényhatósági bizottsága a felekezeti megkülönböztetések barátja? Mi nem tételezzük föl ezt erről a nagy testületről, s épen ezért hiszszük, hogy maguk a törvényhatósági bizottsági tagok is óhajtanák, hogy kerültessék a közgyűlési teremben minden, ami gyanút kelthetne. Szabadka

katholikusságának ismert türelmét ilyesmikkel megbántani legalább is tapintatlanság.

A közgyűlés lefolyásáról külföldben tudósításunk a következő:

A polgármesteri jelentés.

Bezeredy István főispán megnyitva a közgyűlést, Vojnich Ferenc dr. a póttárgysorozatot, majd a polgármesteri jelentést olvassa fel, mely tudatja a közgyűléssel, hogy Biró Károly dr. polgármester a passzív rezisztenciára vonatkozó közgyűlési határozatot megsemmisítő miniszteri leirat ellen felterjesztéssel élt.

Mukics Simon dr. örömmel veszi tudomásul a polgármesteri jelentést, s annak különösen azt a részét, mely a polgármester hazafiaságát dokumentálja. Azt a kérdést intézi azonban a polgármesterhez, miért nem hívta össze azon a közgyűlés kebeléből kiküldött bizottságot, melynek feladata a törvényhatóság és a főgimnázium között fennálló türelmetlenül visszas jogi állapot rendezése. Ez sürgős teendő, mert hiszen ma a városnak az általa nagy áldozatok árán fenntartott gimnáziummal szemben más joga nincs, mint csak a tanárok választása.

Biró Károly dr. polgármester is fontosnak tartja ezen fonák viszony mielőbbi rendezését. De hat heti szabadságon volt, mely idő alatt végezte ugyan a polgármesteri teendőket, de a bizottság összehívására ideje nem volt. Most, szabadságának végétével ezt a bizottságot egybe fogja hívni. Válaszát egyhangulag tudomásul vették.

Pertich Mihály indítványozza, hogy a közgyűlés kebeléből felterjesztést intézzenek a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, hogy vegye fel a város hozzájárulásával felépített tanítóképzőbe azt a nyolc szabadkai, akik a felvételt sikerrel tették le, mert az igazságtalanság, hogy egyetlen szabadkai sem vétetett fel. Sürgeti ezután a tanyai templomoknak a már megállapított sorrendben leendő felépítését, elsősorban a tavankutiét s csak legutoljára a nagyfényiét.

Biró Károly dr. polgármester a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz intézendő felterjesztést szintén szükségesnek tartja. A templomok ügyében pedig nem nyilatkozhatik addig, míg a közgyűlés által kiküldött bizottság az érsekséggel ezen ügyben végmegállapodásra nem

jut, amiről a legközelebbi közgyűlésen szintén tesz jelentést.

Indítványok.

Vida Kálmán a szíjgyártó munkák kiadása miatt interpellál s nem tartja helyesnek, hogy azt mindig Vojnich Antal kapja meg.

Biró Károly dr. kijelenti, hogy a munkálatokra megtartott árlejtésnél mint legolcsóbb ajánlattevő, Vojnich H. Antal nyerte el a munkákat. Az alkumunkáknál mindegyik szíjgyártótól kérnek ajánlatot s már csak igazságos az, hogy egyenlő ár mellett az kapja meg az alkumunkát is, aki a városnak az árlejtésnél legtöbb engedményt biztosított. Válaszát egyhangulag tudomásul veszik.

Vida Kálmánnak a tanári állások betöltésére vonatkozó indítványát a tanári választásokra vonatkozó tanács javaslattal kapcsolatosan tárgyalták.

Krmpotits Péternek a vasárnapi utcaseprésre vonatkozó indítványának tárgyalásánál elfogadják a tanácsi javaslatot, mely szerint a templomok körül vasárnap az istentiszteletek idejében nem söpörnek.

A bunyevác kapitány.

Vojnich H. József indítványozza, hogy ezentúl a kapitányok választásánál kivántassék meg az, hogy az alkapitány a bunyevác nyelvet írásban és szóban tudja. Ezt az indítványt azért teszi, mert nemrég két iparos bunyevác színi előadás engedélyezését kérte s az előadást azért nem engedték meg, mert a kérvényhez csatolt darabot nem értette meg senki. Kell tehát, hogy bunyevácul tudó kapitány legyen.

Kiss Abel: Nagyon hazafias indítvány!

Szalay Mátás kijelenti, hogy a szindarab nem is volt a kérvényhez csatolva. Mikor azután utólagosan bekérte, akkor látta, hogy a darab horvát, melynek nyelvét nem értette meg sem ő, pedig tud bunyevácul, sem más jól beszélő bunyevácok. Ismeretlen dolgok előadását pedig nem engedélyezheti.

Vojnich József dr. ezt lehetetlennek tartja, mert a bunyevác és a horvát nyelv annyiban sem különbözik egymástól, mint a szegedi magyar tájszólás a Pesti Hirlap nyelvétől.

Brenner József a különbségre nézve megjegyzi, hogy ő egyszer mutatott egy horvát bírósági végzést Vojnich kollegájának, aki erre kijelentette, hogy bizony nem érti meg egészen.

Gálfy György idb és Szalay Mátás

A t. szülők és tanuló-ifjúság szíves figyelmébe!

Szép ajándékban részesül mindazon tanuló, aki

KRÉCSI A. NÁNDOR

= könyvkereskedésében

Tanönyvek kötése csinos angol vászonkötésben olcsón eszközöltetik.

vásárolja be tankönyv- és rajzszerszükségletét, hol is az összes tanintézetekben, az igazgatóságok által előírt tankönyvek, füzetek és rajzszerszükségletét nagy választékban jutányos áron szerezhetők be, nemkülönben iskola-táskák, könyvhordószíjak, tolltartók, vonalzó, rajztáblák, zseb-tintatartók, fekete és színes tinták, tusok, festékek nagy raktára.

Becsés partfogásukat kéri

Krécsi A. Nándor

könyvkereskedése Deák-utca, Kubetz Testvérek mellett.

felszólamlása után Csillag Károly dr. kel a rendőrség védelmére, s azt mondja, hogy a kapitányság még az ő magyar darabját is megcenzurázta, hát nem vehetik rossz néven, ha egy idegen nyelven irt darab előadását nem engedélyezi.

Biró Károly dr. polgármester szerint az indítvány intenciója nem az, amit Vojnich H. József elöad. Hiszen tudja indítványozó, hogy Szalay Mátyás tud bunyevác, hogy az alkaptányok közül Mamuzsich, Pertich és Vojnich bunyevác anyanyelvűek, hogy a többiek is tudnak bunyevác. Tehát azt csak nem parancsolhatja meg, hogy még azt is tanulják meg, amit amugy is tudnak. Az indítvány tehát csak azt célozza, hogy a bunyevácsgót felizgassa, ami azonban nem fog neki sikerülni. A kérdésben forgó darab különben teljesen horvát. Ezéken jelent meg, horvát tanító irta, tárgya a horvát népelet.

Vojnich H. József felszólamlása után indítványa fölött napirendre tértek.

A passzív rezisztencia.

A földművelésügyi miniszternek leiratát kineveztetése tárgyában tudomásul veszik. A miniszterelnök szózata fölött napirendre térnek.

Ezután következett a belügyminiszter leirata, melyel a passzív rezisztenciára vonatkozó határozatát a törvényhatósági bizottságnak megsemmisíti. A leirat fölött napirendre térnek.

Mukics Simon örömmel veszi tudomásul a polgármester és a tanács hazafias eljárását. Ő a függetlenségi párt nevében kijelentheti, hogy hazafias elszántsággal, hazafias készséggel fogja támogatni a tanácsot és a tisztviselői kart mindenben. De óhajtáná, hogy a napirendretéréssel együtt mondanák ki, hogy a katonai ügyosztály ezentul sem adhatja ki a katonák címeit. Ezzel a tisztviselői kar, akinek hazafias eljárását elismerés illeti meg, védve lesz.

Biró Károly dr. ezen indítványt nem tartja szükségesnek, mert a tisztviselői kar már eddig is megtagadta az adatok kiadását s ezentul is meg fogja tagadni. Várni kellene ezen határozattal addig, míg felterjesztésére a miniszteri leirat meg nem érkezik. Megsemmisítés esetén talán messzebbmenő határozatok lesznek szükségessé, melyeket a törvényhatóság meghozhat akkor, mert ő ekkor kötelességként egybehívja a rendkívüli közgyűlést. Bármit határozozzanak is akkor, ő hazafias kötelességét mindig teljesíteni fogja.

A közgyűlés ily értelemben határozott.

Egyéb tárgyak.

A sztrájkok és bojkottoknak vis major gyanánt való elismerésről szóló belügyminiszteri rendeletet illetőleg a közgyűlés kimondja, hogy a sztrájkokat vis majornak tekinti s a városi munkák kiadásának feltételeinél figyelembe fogja venni. Az új szinügyi szabályzatot jóváhagyó miniszteri rendeletet tudomásul vették s utasítják a tanácsot, hogy a szinügyi bizottság megalakítása a legközelebbi közgyűlés elé terjesztessék. A nyomdai munkákra megtartott árlejtés megsemmisítését jóváhagyó miniszteri

rendeletet is tudomásul vették s új árlejtés kitérését határozták el.

Gömör-Kishont, Pest, Hont és Moson vármegyék megkereséseit a nemzeti ellenállásra vonatkozólag tudomásul vette a közgyűlés és az átiratokat megőrzés végett irattárba helyezni rendelte.

A Széchenyi rendi országgyűlés 200 éves évfordulója alkalmából tartandó ünnepélyre dr. Biró Károly polgármester vezetése alatt Varga Károly és dr. Purgly Sándor biz. tagokat küldte ki a közgyűlés.

A Pest-szálloda kibővítése és átalakítása tárgyában előterjesztett tanácsai javaslatot a közgyűlés magáévá teszi. A javaslat értelmében zárt ajánlati verseny útján fogják a szállodát 10 évre bérbeadni, még pedig akképen, hogy az ajánlatok a jelen állapotban és az újjáalakított szállodára is megteendőek lesznek. A kiáltási bérösszeg 16,000, illetve 25,000 korona lesz.

A 6 ik körü Putri laktanya előtt új ártézi kut furatását és a törvényszék szegedi uti oldalának aszfaltjárdával való ellátását a közgyűlés elhatározza. A népiskolai tanítók szabadságolása és helyettesítése tárgyában alkotott szabályrendelet-tervezetet helybenhagyták. A közbiztonsági munkálatokra vonatkozó tanácsai javaslatot, mely szerint a vállalkozónak járó összeg kiutaltassék, tudomásul vették. Az árvászeki II. aljegyző állásra vonatkozó közigazgatási bírósági ítélet tudomásulvétele mellett a pályázat kiírását határozták el.

A József szanatórium-egyesület alapító-tagjai közé lép a város 2000 koronával.

A tanonc-iskola izraelita hitoktatójának évi 100 koronát szavaznak meg.

A ferenciek temploma.

A ferenciek templomának kibővítési költségeihez a tanács 30.000 korona hozzájárulást javasol.

Lipozencsics Lázár dr.: A ferenciek templomának kibővítése elkerülhetetlen. A rend szegény, vagyona nincs s a közadakozás aligha fedezi az építési költséget. Ez a rend nagy kultur missziót teljesített és teljesít Szabadkán még ma is, ezen kívül a városnak egy plébánia fentartási költségeit takarítja meg. Épen ezért kevesli a 30.000 koronát és 50.000 kor. hozzájárulást javasol.

Mukics Simon is elfogadja az 50 000 korona hozzájárulást, de ezen kérdés megoldását a templom-kérdésekkel együtt a jövő közgyűlésen akarná eldöntetni.

Biró Károly dr. felszólamlása után, aki szintén magáévá teszi Lipozencsics L. indítványát, a közgyűlés egyhangulag 50.000 koronát szavaz meg.

Tanárválasztás és nyugdíjazás.

Pollák Emilt helyettes tanárnak választották meg. Webel János helyére Czirbesz Dezsőt véglegesítették.

Prokesch Ignác tanárt 4600 koronával nyugdíjazták.

Lipozencsics Lázár drt indítványára a nyugdíjba vonuló tanárnak érdemeiért jegyzőkönyvi elismerést szavaznak meg.

Személyes ügyek.

Özv. Sztarek Jánosnének 100 korona ellátási díjat és Varga Dániel

48-as honvédnek havi 10 korona segélyt szavazott meg a közgyűlés. — Jets Lajos állatorvosnak a Czuczai Ferenc kiadónak 3 havi szabadság engedélyeztetett. Pletikoszits János, Kretschmayer János és Elek Arthur-nak a város kötelékébe leendő felvételi kilátásba helyeztetett.

Bácsmege közgyűlése.

— A megye fizet adót, ad katonát. —

Higgadt lefolyása volt a tegnapi megyei közgyűlésnek, melyen 233 szavazattal 112 szavazat ellenében kimondták, hogy az önkéntesen befizetett adók beszállítandók az állampénztárba és az önként jelentkező ujoncok besorozandók. A karzaton a jogász ifjuság tüntetett. de lent a teremben izgatottan, de botrányos jelenetek nélkül folyt a vita úgy, ahogyan az a nemzeti ügy méltóságához illik. És ez érdeme Latino-vics Pál főispánnak is, aki tapintatos kézzel vezette a gyűlést és így sikerült neki a ki-kitörni akaró vihart lecsendesíteni.

Vojnich István báró, akinek népszerűségét a megyében a tegnapi nap igazolta, a Dungserszkyek, Latino-vicsok, Szemző család, a Lebachok, Vojnichok, Schmausz Endre, az Ungár család és még sok tekintélyes férfia a Bácskának kifejezésre juttatta azon meggyőződését, hogy a passzív rezisztencia a most folyó küzdelemben a magyar államnak nem sejtethető következménnyel járó károkat okoz.

Elsőnek Rác György bizottsági tag szólalt föl, s bár óhajtandónak tartja az egyhangú határozatot a nemzeti ellenállás ügyében, s bár nem is hitte, hogy egy ily indítvány kerülhessen a közgyűlés elé, mégis higgadt tárgyalásra kéri, mint legrégibb törvényhatósági bizottsági tag a törvényhatóságot.

Ezután Lederer jegyző olvassa föl a javaslatot, mely megállapítja, hogy Dungserszky Gedeonnak a szavazáshoz joga nem volt, mert minden bizottsági tagnak egy törvényhatóságnál lehet szavaznia, már pedig a mellékelt okmányokból kitűnik, hogy Dungserszky az újvidéki törvényhatósági bizottsági tagságáról le nem mondott, bizonyos, hogy ott is fel van véve, tehát ezen bizottságnál eo ipso nem szavazhatott, minél fogva szavazata semmis és így a főispánnak döntenie nem is kellett.

Most Fernbach Károly áll fel szólásra és azt fejtegeti, hogy Dungserszkynek joga volt szavaznia a megyei közgyűlésen, majd kéri a törvényhatóságot, hogy tagadja meg az adó beszállítást és az önként jelentkezők ujoncozását, hogy így bebizonyítsa a törvényhatóság hazafiságát.

Utána Szabó Péter esperes plébános védelmére kel a 67-es törvényeknek, melyek szerinte magasztos eszméket tartalmaznak s megvalósítása az ország boldogságát jelenti. Elfogadja az állandó választmány fenti javaslatát.

Tóth József ellene beszél. Evetovics János barsi plébános a beszédek mellőzését kéri. Végül Mikosevits Kanut főügyész indítványának meghallgatása után a közgyűlés megejt a szavazást, melynek eredményét bevezetésül közöltük.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1905. aug. 31.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma reggel nyolc órakor a nyugati pályaudvarról Bécsen át Ischlbe utazott. A miniszterelnök kíséretében volt Károlyi György gróf képviselő, akiről a lapok ismételten megírták már, hogy a király személye körüli miniszterségre kiszemelt.

A miniszterelnök holnap reggelre érkezik Ischlbe és holnap délelőtt fogadja a felség. Természetes, hogy a miniszterelnök a helyzetről tesz jelentést a királynak és természetesen az is, hogy ezen az audencián olyan megállapodások jönnek létre, melyek a kormány legközelebbi ténykedéseire vonatkoznak, minthogy a képviselőház összeülésétől immár két hét választ el bennünket csupán.

A miről mi tegnap megemlékeztünk, hogy ugyanis a függetlenségi pártan akció készül, ezt regisztrálják ma a fővárosi lapok is. Gyűrűzés ez a vizen, a mely hatalmas hullámokat verhet még. A függetlenségi párt az általános választói jog jelszava alatt indult a választási harcra és ezt most radikális része a pártnak utólag bár, de még mindég nem későn, a koalíciós programba akarja bevételni. Ez a mozgalom arra fogja készíteni a vezérbizottságot, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék még pedig sürgősen és így talán a jövő hét derekán rendes értekezletre gyűl egybe.

Szabadkai hitoktató a mohácsi csatáról.

Lukácsy István, szabadkai hitoktató lapunk szives barátja, szülőföldén Mohácson töltve a szünidőt aug. 29-én a Mohácsi csatára rendezett nemzeti ünnepélyen magyar szent beszédet mondott. 1556. aug. 29-én folyt le a Mohácsi sikon a törökkel az a véres harc, melyben 161 esztendeig tartó török hódoltság alá estünk. Nemzeti, kulturális ügyünk megakadt fényes jövőre számító történelmünk gyászos fordulatot vett, úgy, hogy még manapság is érezzük e csatavesztés következményeit, midőn hadseregünk magyarosításáért oly kemény harcot kell vívunk, miután az utolsó önálló nemzeti magyar hadsereg Mohácsnál szállt sírjába, melyből eddig még ki nem kelt. Lukácsy István beszéde, hazafias érzéseivel a fényes nemzeti multnak festésével, melyet a mohácsi mezőn felváltott a gyász és bánat tragédiája, nagy hatást tett halgatóira, kik a mohácsi és környékbeli társadalomnak képezték színe-javát.

Az 1526-iki nagy mohácsi csata évfordulójának fényes megülését Király József néhai pécsi püspök alapítványa teszi lehetővé, mely alapítvány kamataiból misék mondatnak az elesett hőskért, s három sz. beszéd mondatik a nagy nap jelentőségéről: horvát, német és magyar nyelven. E napon a mohácsi csatateri kápolnát s környékét ellepik a legfestősebb öltözetű magyar, sokác, német népek, kik hazafias érzése-

Legolcsóbb bevásárlási forrás író- és rajzszerkekben!

Az összes tanintézetekben használandó

iskola-könyvek

előírás szerint kaphatók

Vig Zsigmond Sándor

könyv- és papírkereskedésében Szabadkán.

!! Minden bevásárló meglepő csinos ajándékot kap!!

áldoznak a vértanui halállal kimult nemzeti hősök emlékének.

Délben Keserics Ferenc mohácsi apát-plébános vendégszerető házában fényes ünnepi ebéd volt, melyen mintegy 70-en vettek részt, kegyelettel adózván a szép felkészültségben a király, a haza iránt s ünneplve a házigazdát s a három ünnepi szónokot.

Ney Dávid meghalt.

— Saját tudósítónktól. —

A művészet barátait nagy gyász, a magyar művészetet pedig nagy veszteség érte ma reggelre. Ney Dávid az Operaház nagynevű basszistája meghalt.

A gyászeset mindenfelé nagy megdöbbenést keltett, mert csaknem teljesen váratlan volt a művész hirtelen halála. Tegnap szélhűdés érte, este kissé könnyebben érezte magát, reggelre azonban már halála hírére kaptuk.

Ney Dávidban mindenkiféle nagy megdöbbenést keltett, mert csaknem teljesen váratlan volt a művész hirtelen halála. Tegnap szélhűdés érte, este kissé könnyebben érezte magát, reggelre azonban már halála hírére kaptuk.

Ney Dávidban mindenkiféle nagy megdöbbenést keltett, mert csaknem teljesen váratlan volt a művész hirtelen halála. Tegnap szélhűdés érte, este kissé könnyebben érezte magát, reggelre azonban már halála hírére kaptuk.

Nagy és lelkes hazafi volt, aki büszkén vallotta magát magyarnak és mondani sem kell, hogy minden szerepet magyarul énekelt.

A béke.

London, aug. 31.

A Standard jelenti: Anglia és Japán között létrejött szerződés főpontját az a megegyezés képezi, hogy Ázsiában főtartják a statusquot. E célból a két hatalom egymás támogatását biztosította.

Páris, aug. 31.

Egy távirat azt mondja, hogy a japánok magatartása távolról sem volt olyan engedély, mint amilyenek látszik. A japánok Rooseveltnél közbenjárására olyan engedményeket kaptak, mely sokkal többet ér a hadikárpótlásnál. E szerint Oroszország átadja Japánnak azt a vasutat, melyet a kínai kormánytól nagy áldozatok árán szerzett. Ez a vasut Japánra nézve óriási kereskedelmi előnyöket biztosít, mert Japán ilyen módon a kínai vasutak üzemét saját ellenőrzése alá helyezheti.

Berlin, aug. 31.

A német újságok számitgatják mennyibe kerülhet Oroszországnak a háboru. Szerintük eddig 1200 millió rubelt emésztettek fel a háboru költségei. Ez az összeg a csapatok hazaszállításának költségeivel és egyéb költségekkel együtt 2000 millió rubelre fog nőni.

Pétervár, aug. 31.

A béke megkötésének hírére Pétervárt nagy tartózkodással fogadják. Az örömmek semmi nyoma. A katonatisztek különösen elégedetlenek. Sokan közülök leakarnak mondani, mert fáj nekik, hogy elvették tőlük annak a lehetőségét hogy a fegyverükön esett csorbát kiköszörüljék.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és museum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Országos vásár. Szeptember 3. 4. 5. Szabadkán.

Szeptember 8. 9. 10. A VII. országos iparegyesületi gyűlés Szabadkán.

— **A városházáról.** A mai nappal végződik a városi tisztviselők nyári pihenője. Julius és augusztus hónapokban tudvalevőleg a délutáni hivatalos órák szüneteltek, holnaptól kezdve azonban újból kezdetét veszi a rendes hivatalos órák tartása.

— **Baja város szervezési szabályrendelete.** A hajai törvényhatósági bizottság szeptember hó 4-én rendkívüli közgyűlést fog tartani Bezeredy István főispán elnöke alatt. A közgyűlés egyetlen tárgya az új szervezési szabályrendelet lesz.

— **Vizsga a földmives iskolánál.** A helybeli városi földmives iskolánál a II-ik évet végzett növendékeknek évről-évre vizsgája folyó évi szeptember hó 3-án délelőtt 8-9 óra között veszi kezdetét a mely vizsgára minden rendű és rangu gazda társaink ezuton is szívesen meghivatnak és láttatnak. Az igazgatóság.

— **Halálozás.** Dr. Reiner Jakab nyug. honvédtörzsorvos tegnap este Zágrábban, hol mint vasuti pályatorvos működött, 53 éves korában hirtelen elhunyt. Az elhunytat Szabadkán is sokan ismerték s éppen e hó elején tartózkodott városunkban rokonai látogatására. Szabadságáról tegnap érkezett Zágrábba s a mint a vonatról leszállt, hirtelen rosszul lett és szívszélhűdés következtében néhány perc alatt meghalt.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái** Szegeden szeptember hó 24. napján d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi új vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelő-séghez (Szilágyi-utca 1.) beküldendők.

— **Tolvajok a műtrágyagyárnál.** Az épülő műtrágyagyárnál ma a csendőrök két munkást letartóztattak, akik a készülő trágyaszárító-telepnél felhasznált ólomcsövekből és lemezekből már hetek óta apránként több métermázsát ellopkodtak. A tolvaj munkások esténként szállították el zsákmányukat s több helybeli bádogos műhelyben értékesítették. A nyomozást a csendőrség tovább folytatja s valószínű, hogy még néhány munkást lefognak tartóztatni.

— **A diák-börze.** A néhány nap mulva beköszöntő új iskolai év első fecskéi már megjelentek az iskolák előtt is, az egyes könyvesboltok környékén is. A használt iskolakönyveket eladó és vásárló kisebb-nagyobb diákok ők, akik a részben tanulás, részben talán ártatlan baráti civakodásaik közben elnyűtt könyveiknek évről-évre új gazdát keresnek, miként ők is nagyobbára ily módon jutnak a különféle tudományok kivonatos, iskolai használatra szánt tárházaihoz.

Vigak ők, akik tudhatnak tavalyi könyveiken, szomorúak csak azok, akiknek ugyanazokat még egy esztendőig kell használni.

— **Temetés.** Ma délután 4 órakor temették a hirtelen elhunyt Berényi Lajost a bajai temető hullaházából. A városon kívül eső helyen felállított ravatalt is igen sokan keresték fel s osztoztak a mélyen sujtott család nagy fájdalmában.

— **Baleset munkaközben.** Tóth Kálmán lakatosinas ma délelőtt gazdájának műhelyében a furógéppel dolgozott, miközben a gép balkezét elkapta és teljesen összeroncsolta. A mentők részesítették az első segélyben.

— **Ellopott lovak.** Makóról ma távirati értesítés jött a rendőrséghez hogy az elmúlt éjjel ott Szabó István kárára ismeretlen tettesek 3 drb. lovat 1000 korona értékben elloptak és zsákmányukkal valószínűleg erre vették útjukat. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, flu öltönyök, uri és női divat cikkekben, úgy forduljunk, a jóval megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac. 1082**

— **Szilágyi és Diskant** miskolci gépgyáros cég kitűnő borsajtóira valamint legújabb „Villám” centrifugális bogozó és zuzógépeire felhívjuk t. olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített Kossuth „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített „Rákoc” „kettős kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világból készített prése genálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszervezet. Eanél fogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamatját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1902. évi egri és a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. 1135

Emberkinzás a kórházban.

Vad, bestiális lelkületre valló kegyetlenkedés történt tegnap a pécsi állami elmeegógyintézetben. Két komisz fráter, két betegápoló az egyik beteget iszonyu kegyetlenséggel elverték. A szerencsétlenül kitört az orjögés és az ápolók közül a szolgálattevő orvos Kónya Istvánt és Csongó Sándort rendelte melléje, hogy vigyázzanak rá.

És ezek a romlott fráterek, akik pedig az igazgatóság részéről kellő kioktatásban részesültek, hogy senkit sem szabad bántalmazni, akárhogy viselkednek is, nekiestek a betegnek és a leggaládabb módon ütötték, verték az öklükkel és rugdosták a cipőjükkel.

A kegyetlen munkát Kónya István kezdte s amikor a beteg nagy erővel védekezett, még támogatására oda jött Csongó Sándor is és most együtt ütlegelték.

Közben egyikük eltávozott a beteg cellájából és paprikát hozott. A beteget most teljesen levetkőztették és testét bekenték az erős paprikával.

Irtózatossá bődülésbe tört ki a beteg erre a bestiális cselekedetre, ami figyelmessé tette a szolgálattevő orvost aki a helyszínén megjelenve, a kegyetlenkedésnek véget vetett.

Méregkeverő asszonyok.

— Ujabb részletek. —

Négy töpörödött öreg asszonyt szállítottak tegnap este a szabadkai kir. ügyészség börtönébe. A legújabbban felfedezett moholi és óbecsei tömeges mérgezési bűntények tettesei ezek az elvetemült asszonyok, kik valamennyien férjeiket akarták elpusztítani, hogy erkölcstelen életmódjukat szabadabban folytathassák.

A szenzációs bűnügy újabb részletei a következők:

A bűnszövetkezetre az a véletlen jutatta rá a hatóságot, hogy Popovics Dániel moholi gazda jobarája volt Karakás Gábor csendőrszervezőnek, a ki azelőtt Moholon szolgált, most pedig Adán lakik.

Karakás nemrégén értesült, hogy barátja, Popovics nagybeteg lett, iaszan sorvad s már mozdulni is alig bír. Meglepte őt a nemrég még oly erőteljes, alig 47 éves ember hirtelen támadt és különös betegsége. Két hete látogatába indult hozzá. Popovics felesége, Boroszlóvicsky Milica azonban nem akarta Karakást bebocsátani. Nagyon megvolt ijedve és Karakás csak erőszakkal juthatott be barátjához. Ez elpanaszolta zeki baját és azt mondta egész navain:

— Attól kaptam, hogy a feleségem nem akar többé olyan pálinkát adni, a milyent eddig ittam. A mióta az új pálinkát iszom, beteg vagyok.

Ez a vallomás szöveget ütött a csendőr fejébe. Tovább faggatta barátját és megtudta, hogy a felesége néhány hete rá akarta venni, irassa át hetven holdnyi földjét és házát az ő nevére. Egygyel több ok a gyanura. Karakás elhívta hát Horvácki dr. községi orvost és kérte, vizsgálja meg a beteget. Az orvosi vizsgálat tényleg megállapította a mérgezést. Karakás erre vallahatóra fogta az asszonyt, a ki rémülten ismerte be bűnét s azt mondta, ő csak azt tette, a mit a Jaksitsné Leksza is cselekedett. Karakás az orvossal azonnal átment ennek a házába s a gazdát itt is reménytelen állapotban találta. A második bűnös asszony megvallotta már, hogy a mérges sárga folyadékot, a melylyel ők ketten az urakat elemésztették, egy Mirickyné nevű asszonytól kapták Sztancsics Zeloné közvetítésével.

A csendőr tisztában volt vele, hogy itt messze szétágazó rendkívüli bűnszövetkezettel van dolga és teljes erélylyel ment tovább a talált nyomon. Kihallgatta a közvetítőt, aztán pedig házkutatást tartott Mirickynénál. Az asszony a hivatalos ember közeledtére magára zárta az ajtót, úgy kellett betörni. És ekkor valóságos méregraktárt találtak nála: kilenc üveg mindenféle mérget, sok szublimátot s végül az egyik szalmazsákban nagy doboz arzenikumot.

Mikor az asszony látta, hogy a csendőr megtalálta az arzenikumot, rárohant és meg akarta akadályozni, hogy kinyissa. Dulakodni kezdtek, a földre estek s az erős férfit alig lehetett kiszabadítani a megvadult asszony kezéből. De megkötözték a dőhögőt és elszállították a börtönbe.

A további vizsgálat azután egész sor moholi és óbecsei asszonyról állapította meg, hogy összeköttetésben volt Mirickinével, valamint Kovatica Milja hatvanéves óbecsei kuruzsló-asszonnyal, a kitől az összes mérget szereztek. Eddigélé az említettek kivül megállapították még, hogy ugyancsak méreggel irtotta ki a férjét: özvegy Péteri Imréné szül. Sáfány Juli, özvegy Pejtics korcs-

felszólamlása után Csillag Károly dr. kel a rendőrség védelmére, s azt mondja, hogy a kapitányság még az ő magyar darabját is megcenzurázta, hát nem vehetik rossz néven, ha egy idegen nyelven irt darab előadását nem engedélyezi.

Biró Károly dr. polgármester szerint az indítvány intenciója nem az, amit Vojnich H. József elöad. Hiszen tudja indítványozó, hogy Szalay Mátyás tud bunyevácul, hogy az alkaptányok közül Mamuzsich, Pertich és Vojnich bunyevác anyanyelvük, hogy a többiek is tudnak bunyevácul. Tehát azt csak nem parancsolhatja meg, hogy még azt is tanulják meg, amit amugy is tudnak. Az indítvány tehát csak azt célozza, hogy a bunyevácsgot felizgassa, ami azonban nem fog neki sikerülni. A kérdésben forgó darab különben teljesen horvát. Ezéken jelent meg, horvát tanító irta, tárgya a horvát népélet.

Vojnich H. József felszólamlása után indítványa fölött napirendre tértek.

A passzív rezisztencia.

A földművelésügyi miniszternek leiratát kineveztetése tárgyában tudomásul veszik. A miniszterelnök szövege fölött napirendre térnek.

Ezután következett a belügyminiszter leirata, melyel a passzív rezisztenciára vonatkozó határozatát a törvényhatósági bizottságnak megsemmisíti. A leirat fölött napirendre térnek.

Mukics Simon örömmel veszi tudomásul a polgármester és a tanács hazafias eljárását. Ő a függetlenségi párt nevében kijelentheti, hogy hazafias elszántsággal, hazafias készséggel fogja támogatni a tanácsot és a tisztviselői kart mindenben. De óhajtáná, hogy a napirendetéréssel együtt mondanák ki, hogy a katonai ügyosztály ezentul sem adhatja ki a katonák címeit. Ezzel a tisztviselői kar, akinek hazafias eljárását elismerés illeti meg, védve lesz.

Biró Károly dr. ezen indítványt nem tartja szükségesnek, mert a tisztviselői kar már eddig is megtagadta az adatok kiadását s ezentul is meg fogja tagadni. Várni kellene ezen határozattal addig, míg felterjesztésére a miniszteri leirat meg nem érkezik. Megsemmisítés esetén talán messzebbmenő határozatok lesznek szükségessé, melyeket a törvényhatóság meghozhat akkor, mert ő ekkor kötelességszerűen egybehívja a rendkívüli közgyűlést. Bármit határozozzanak is akkor, ő hazafias kötelességét mindig teljesíteni fogja.

A közgyűlés ily értelemben határozott.

Egyéb tárgyak.

A sztrájkok és bojkottoknak vis major gyanánt való elismerésről szóló belügyminiszteri rendeletet illetőleg a közgyűlés kimondja, hogy a sztrájkokat vis majornak tekinti s a városi munkák kiadásának feltételeinél figyelembe fogja venni. Az új szünügyi szabályzatot jóváhagyó miniszteri rendeletet tudomásul vették s utasítják a tanácsot, hogy a szünügyi bizottság megalakítása a legközelebbi közgyűlés elé terjesztessék. A nyomdai munkákra megtartott árlejtés megsemmisítését jóváhagyó miniszteri

rendeletet is tudomásul vették s új árlejtés kitérését határozták el.

Gömör-Kishont, Pest, Hont és Moson vármegyék megkereséseit a nemzeti ellenállásra vonatkozólag tudomásul vette a közgyűlés és az átiratokat megőrzés végett irattárba helyezni rendelte.

A Széchenyi rendi országgyűlés 200 éves évfordulója alkalmából tartandó ünnepélyre dr. Biró Károly polgármester vezetése alatt Varga Károly és dr. Purgly Sándor biz. tagokat küldte ki a közgyűlés.

A Pest-szálloda kibővítése és átalakítása tárgyában előterjesztett tanácsai javaslatot a közgyűlés magáévá teszi. A javaslat értelmében zárt ajánlati verseny útján fogják a szállodát 10 évre bérbeadni, még pedig akképen, hogy az ajánlatok a jelen állapotban és az újjáalakított szállodára is megteendők lesznek. A kiáltási bérösszeg 16,000, illetve 25,000 korona lesz.

A 6 ik körü Putri laktanya előtt új ártézi kut furatását és a törvényszék szegedi uti oldalának aszfaltjárdával való ellátását a közgyűlés elhatározza. A népiskolai tanítók szabadságolása és helyettesítése tárgyában alkotott szabályrendelet-tervezetet helybenhagyták. A közbiztonsági munkálatokra vonatkozó tanácsai javaslatot, mely szerint a vállalkozónak járó összeg kiutaltassék, tudomásul vették. Az árvaszéki II. aljegyző állásra vonatkozó közigazgatási bírósági ítélet tudomásulvétele mellett a pályázat kiírását határozták el.

A József szanatórium-egyesület alapító-tagjai közé lép a város 2000 koronával.

A tanonc-iskola izraelita hitoktatójának évi 100 koronát szavaznak meg.

A ferenciek temploma.

A ferenciek templomának kibővítési költségeihez a tanács 30.000 korona hozzájárulást javasol.

Lipozencsics Lázár dr.: A ferenciek templomának kibővítése elkerülhetetlen. A rend szegény, vagyona nincs s a közadakozás aligha fedezi az építési költséget. Ez a rend nagy kultur missziót teljesített és teljesít Szabadkán még ma is, ezen kívül a városnak egy plébánia fentartási költségeit takarítja meg. Épen ezért kevesli a 30.000 koronát és 50.000 kor. hozzájárulást javasol.

Mukics Simon is elfogadja az 50 000 korona hozzájárulást, de ezen kérdés megoldását a templom-kérdésekkel együtt a jövő közgyűlésen akarná eldöntetni.

Biró Károly dr. felszólamlása után, aki szintén magáévá teszi Lipozencsics L. indítványát, a közgyűlés egyhangulag 50.000 koronát szavaz meg.

Tanárválasztás és nyugdíjazás.

Pollák Emilt helyettes tanárnak választották meg. Webel János helyére Czirbesz Dezsőt véglegesítették.

Prokesch Ignác tanárt 4600 koronával nyugdíjazták.

Lipozencsics Lázár drt indítványára a nyugdíjba vonuló tanárnak érdemeiért jegyzőkönyvi elismerést szavaznak meg.

Személyes ügyek.

Özv. Sztarek Jánosnének 100 korona ellátási díjat és Varga Dániel

48-as honvédnek havi 10 korona segélyt szavazott meg a közgyűlés. — Jets Lajos állatorvosnak a Czuczai Ferenc kiadónak 3 havi szabadság engedélyeztetett. Pletikoszi János, Kretschmayer János és Elek Arthur-nak a város kötelékébe leendő felvételi kilátásba helyeztetett.

Bácsmegeye közgyűlése.

— A megye fizet adót, ad katonát. —

Higgadt lefolyása volt a tegnapi megyei közgyűlésnek, melyen 233 szavazattal 112 szavazat ellenében kimondták, hogy az önkéntesen befizetett adók beszállítandók az állampénztárba és az önként jelentkező ujoncok besorozandók. A karzaton a jogász ifjuság tüntetett. de lent a teremben izgatottan, de botrányos jelenetek nélkül folyt a vita úgy, ahogyan az a nemzeti ügy méltóságához illik. És ez érdeme Latinovics Pál főispánnak is, aki tapintatos kézzel vezette a gyűlést és így sikerült neki a ki-kitörni akaró vihart lecsendesíteni.

Vojnich István báró, akinek népszerűségét a megyében a tegnapi nap igazolta, a Dungserszkyek, Latinovicsok, Szemző család, a Lebachok, Vojnichok, Schmausz Endre, az Ungár család és még sok tekintélyes férfia a Bácskának kifejezésre juttatta azon meggyőződését, hogy a passzív rezisztencia a most folyó küzdelemben a magyar államnak nem sejtethető következménnyel járó károkat okoz.

Elsőnek Rácz György bizottsági tag szólalt föl, s bár óhajtandónak tartja az egyhangú határozatot a nemzeti ellenállás ügyében, s bár nem is hitte, hogy egy ily indítvány kerülhessen a közgyűlés elé, mégis higgadt tárgyalásra kéri, mint legrégibb törvényhatósági bizottsági tag a törvényhatóságot.

Ezután Lederer jegyző olvassa föl a javaslatot, mely megállapítja, hogy Dungserszky Gedeonnak a szavazáshoz joga nem volt, mert minden bizottsági tagnak egy törvényhatóságnál lehet szavaznia, már pedig a mellékelt okmányokból kitűnik, hogy Dungserszky az újvidéki törvényhatósági bizottsági tagságáról le nem mondott, bizonyos, hogy ott is fel van véve, tehát ezen bizottságnál eo ipso nem szavazhatott, minél fogva szavazata semmis és így a főispánnak döntenie nem is kellett.

Most Fernbach Károly áll fel szólasra és azt fejtegeti, hogy Dungserszkynek joga volt szavaznia a megyei közgyűlésen, majd kéri a törvényhatóságot, hogy tagadja meg az adó beszállítást és az önként jelentkezők ujoncozását, hogy így bebizonyítsa a törvényhatóság hazafiságát.

Utána Szabó Péter esperes plébános védelmére kel a 67-es törvényeknek, melyek szerinte magasztos eszméket tartalmaznak s megvalósítása az ország boldogságát jelenti. Elfogadja az állandó választmány fenti javaslatát.

Tóth József ellene beszél. Evetovics János barsi plébános a beszédek mellőzését kéri. Végül Mikosevics Kanut főügyész indítványának meghallgatása után a közgyűlés megejt a szavazást, melynek eredményét bevezetésül közöltük.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1905. aug. 31.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma reggel nyolc órakor a nyugati pályaudvarról Bécsen át Ischlbe utazott. A miniszterelnök kíséretében volt Károlyi György gróf képviselő, akiről a lapok ismételten megírták már, hogy a király személye körüli miniszterségre kizemelt.

A miniszterelnök holnap reggelre érkezik Ischlbe és holnap délelőtt fogadja a felség. Természetes, hogy a miniszterelnök a helyzetről tesz jelentést a királynak és természetesen az is, hogy ezen az audencián olyan megállapodások jönnek létre, melyek a kormány legközelebbi ténykedéseire vonatkoznak, minthogy a képviselőház összeülésétől immár két hét választ el bennünket csupán.

A miről mi tegnap megemlékeztünk, hogy ugyanis a függetlenségi pártan akció készül, ezt regisztrálják ma a fővárosi lapok is. Gyűrűzés ez a vizen, a mely hatalmas hullámokat verhet még. A függetlenségi párt az általános választói jog jelszava alatt indult a választási harcra és ezt most radikális része a pártnak utólag bár, de még mindég nem későn, a koalíciós programba akarja bevételezni. Ez a mozgalom arra fogja készíteni a vezérlőbizottságot, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék még pedig sürgősen és így talán a jövő hét derekán rendes értekezletre gyűl egybe.

Szabadkai hitoktató a mohácsi csatáról.

Lukácsy István, szabadkai hitoktató lapunk szives barátja, szülőföldén Mohácsra töltve a szünidőt aug. 29-én a Mohácsi csatára rendezett nemzeti ünnepélyen magyar szent beszédet mondott. 1556. aug. 29-én folyt le a Mohácsi sikon a törökkel az a véres harc, melyben 161 esztendeig tartó török hódoltság alá estünk. Nemzeti, kulturális ügyünk megakadt fényes jövőre számító történelmünk gyászos fordulatot vett, úgy, hogy még manapság is érezzük e csatavesztés következményeit, midőn hadseregünk magyarosításáért oly kemény harcot kell vívunk, miután az utolsó önálló nemzeti magyar hadsereg Mohácsnál szállt sirjába, melyből eddig még ki nem kelt. Lukácsy István beszéde, hazafias érzéseivel a fényes nemzeti multnak festésével, melyet a mohácsi mezőn felváltott a gyász és bánat tragédiája, nagy hatást tett halgatóira, kik a mohácsi és környékbeli társadalomnak képezték színe-javát.

Az 1526 iki nagy mohácsi csata évfordulójának fényes megülését Király József néhai pécsi püspök alapítványa teszi lehetővé, mely alapítvány kamataiból misék mondatnak az elesett hőskért, s három sz. beszéd mondatik a nagy nap jelentőségéről: horvát, német és magyar nyelven. E napon a mohácsi csatateri kápolnát s környékét ellepik a legfestősebb öltözetű magyar, sokác, német népek, kik hazafias érzése

Legolcsóbb bevásárlási forrás író- és rajzszerkekben!

Az összes tanintézetekben használandó

iskola-könyvek

előírás szerint kaphatók

Vig Zsigmond Sándor könyv- és papírkereskedésben Szabadkán.

!! Minden bevásárló meglepő csinos ajándékot kap!!

áldoznak a vértanui halállal kimult nemzeti hősök emlékének.

Délben Keserics Ferenc mohácsi apát-plébános vendégszerető házában fényes ünnepi ebéd volt, melyen mintegy 70-en vettek részt, kegyelettel adózván a szép felkészültségben a király, a haza iránt s ünneplve a házigazdát s a három ünnepi szónokot.

Ney Dávid meghalt.

— Saját tudósítónktól. —

A művészet barátait nagy gyász, a magyar művészetet pedig nagy veszteség érte ma reggelre. Ney Dávid az Operaház nagynevű basszistája meghalt.

A gyászeset mindenfelé nagy megdöbbenést keltett, mert csaknem teljesen váratlan volt a művész hirtelen halála. Tegnap szélhűdés érte, este kissé könnyebben érezte magát, reggelre azonban már halála hírére kaptuk.

Ney Dávidban mindenkifőlött a színművészt vesztettük el, a kinek nagysága szinte egyedülálló volt az Operánál. Rendkívüli, az Ujházyéval vetekedő népszerűsége azonban szeretetreméltó, mindenkifőlött egyszerű és egyenes egyéniségében rejlett. Színpadon kedves és vidám volt és az életben ugyanezek voltak a főjellemvonásai. Nagyságának, hírnevének megalakulásában tehetségén, énektudásán, pompázó hanganyagán kívül sajátos szeretetreméltósága is nagy részt vett.

Pályafutása valósággal tüneményes volt. Szabólegényből küzdötte föl magát addig a magas polcig, amelyet mint az Operaház legtekintélyesebb tagja foglalt el. A dohány-utcai izr. templomban mint karénekes érvényesítette először hangját. Tehetségének felfedezése azután arra indította környezetét, hogy mindent elkövessen ritka szépségű hangjának kialakítására. Fokozatos emelkedése, népszerűségének növekedése páratlanul áll művészársainak pályafutása fölött.

Nagy és lelkes hazafi volt, aki büszkén vallotta magát magyarnak és mondani sem kell, hogy minden szerepet magyarul énekelt.

A béke.

London, aug. 31.

A Standard jelenti: Anglia és Japán között létrejött szerződés főpontját az a megegyezés képezi, hogy Ázsiában föntartják a statusquot. E célból a két hatalom egymás támogatását biztosította.

Páris, aug. 31.

Egy távirat azt mondja, hogy a japánok magatartása távolról sem volt olyan engedély, mint amilyenek látszik. A japánok Roosevelt elnök közbenjárására olyan engedményeket kaptak, mely sokkal többet ér a hadikárpótlásnál. E szerint Oroszország átadja Japánnak azt a vasutat, melyet a kínai kormánytól nagy áldozatok árán szerzett. Ez a vasút Japánra nézve óriási kereskedelmi előnyöket biztosít, mert Japán ilyen módon a kínai vasutak üzemét saját ellenőrzése alá helyezheti.

Berlin, aug. 31.

A német újságok számitgatják mennyibe kerülhet Oroszországnak a háboru. Szerintük eddig 1200 millió rubelt emésztettek fel a háboru költségei. Ez az összeg a csapatok hazaszállításának költségeivel és egyéb költségekkel együtt 2000 millió rubelre fog nőni.

Pétervár, aug. 31.

A béke megkötésének hírére Pétervárt nagy tartózkodással fogadják. Az örömmel semmi nyoma. A katonatisztek különösen elégedetlenek. Sokan közülök leakarnak mondani, mert fáj nekik, hogy elvették tőlük annak a lehetőségét hogy a fegyverükön esett csorbát kiköszörüljék.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 6-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Országos vásár. Szeptember 3. 4. 5. Szabadkán.

Szeptember 8. 9. 10. A VII. országos iparegyesületi gyűlés Szabadkán.

— **A városházáról.** A mai nappal végződik a városi tisztviselők nyári pihenője. Julius és augusztus hónapokban tudvaleg a délutáni hivatalos órák szüneteltek, holnaptól kezdve azonban újból kezdetét veszi a rendes hivatalos órák betartása.

— **Baja város szervezési szabályrendelete.** A hajai törvényhatósági bizottság szeptember hó 4-én rendkívüli közgyűlést fog tartani Bezeredy István főispán elnöke alatt. A közgyűlés egyetlen tárgya az új szervezési szabályrendelet lesz.

— **Vizsga a földmives iskolánál.** A helybeli városi földmives iskolánál a II-ik évet végzett növendékeknek évről-évre vizsgája folyó évi szeptember hó 3-án délelőtt 8—9 óra között veszi kezdetét a mely vizsgára minden rendű és rangú gazda társaink ezután is szívesen meghivatnak és láttatnak. Az igazgatóság.

— **Halálozás.** Dr. Reiner Jakab nyug. honvédtörzsorvos tegnap este Zágrábban, hol mint vasuti pályatorvos működött, 53 éves korában hirtelen elhunyt. Az elhunyt Szabadkán is sokan ismerték s éppen e hó elején tartózkodott városunkban rokonai látogatására. Szabad-ságáról tegnap érkezett Zágrábba s a mint a vonatról leszállt, hirtelen rosszul lett és szívshűdés következtében néhány perc alatt meghalt.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái** Szegeden szeptember hó 24. napján d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi új vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1.) beküldendők.

— **Tolvajok a műtrágyagyárnál.** Az épülő műtrágyagyárnál ma a csendőrök két munkást letartóztattak, akik a készülő trágyaszárító-telepnél felhasznált ólomcsövekből és lemezekből már hetek óta apránként több métermázsát ellopkodtak. A tolvaj munkások esténként szállították el zsákmányukat s több helybeli bádógos műhelyben értékesítették. A nyomozást a csendőrség tovább folytatja s valószínű, hogy még néhány munkást lefognak tartóztatni.

— **A diák-börze.** A néhány nap mulva beköszöntő új iskolai év első feckéi már megjelentek az iskolák előtt is, az egyes könyvesboltok környékén is. A használt iskolakönyveket eladó és vásárló kisebb-nagyobb diákok ők, akik a részben tanulás, részben talán ártatlan baráti civakodásaik közben elnyűtt könyveiknek évről-évre új gazdát keresnek, miként ők is nagyobbára ily módon jutnak a különféle tudományok kivonatos, iskolai használatra szánt tárházaihoz.

Vigak ők, akik tuladhatnak tavalyi könyveiken, szomorúak csak azok, akiknek ugyanazokat még egy esztendőig kell használni.

— **Temetés.** Ma délután 4 órakor temették a hirtelen elhunyt Berényi Lajost a bajai temető hullaházából. A városon kívül eső helyen felállított ravatalt is igen sokan keresték fel s osztoztak a mélyen sujtott család nagy fájdalmában.

— **Baleset munkaközben.** Tóth Kálmán lakatosinas ma délelőtt gazdájának műhelyében a furógéppel dolgozott, miközben a gép balkezét elkapta és teljesen összeroncsolta. A mentők részesítették az első segélyben.

— **Ellopott lovak.** Makóról ma távirati értesítés jött a rendőrséghez hogy az elmúlt éjjel ott Szabó István kárára ismeretlen tettesek 3 drb. lovat 1000 korona értékben elloptak és zsákmányukkal valószínűleg erre vették utjokat. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, flu öltönyök, uri és női divat cikkekben, úgy forduljunk, a jóval megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac. 1082**

— **Szilágyi és Diskant** miskolci gépgyáros cég kitűnő borsajtóira valamint legújabb „Villám” centrifugális bogozó és zuzógépeire felhívjuk t. olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített Kossuth „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített „Rákoc” „kettős kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világból készített prése genálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamatját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1902. évi egri és a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kiüntetve. 1135

Emberkinzás a kórházban.

Vad, bestiális lelkületre valló kegyetlenkedés történt tegnap a pécsi állami elmeegógyintézetben. Két komisz fráter, két betegápoló az egyik beteget iszonyu kegyetlenséggel elverték. A szerencsétlenül kitört az őrző és az ápolók közül a szolgálattevő orvos Kónya Istvánt és Csongó Sándort rendelte melléje, hogy vigyázzanak rá.

És ezek a romlott fráterek, akik pedig az igazgatóság részéről kellő kioktatásban részesültek, hogy senkit sem szabad bántalmazni, akárhogy viselkednek is, nekiestek a betegnek és a leggaládabb módon ütötték, verték az öklükkel és rugdosták a cipőjükkel.

A kegyetlen munkát Kónya István kezdte s amikor a beteg nagy erővel védekezett, még támogatására oda jött Csongó Sándor is és most együtt ütlegelték.

Közben egyikük eltávozott a beteg cellájából és paprikát hozott. A beteget most teljesen levetkőztették és testét bekenték az erős paprikával. Irtózatossá bődülésbe tört ki a beteg erre a bestiális cselekedetre, ami figyelmessé tette a szolgálattevő orvost aki a helyszínén megjelenve, a kegyetlenkedésnek véget vetett.

Méregkeverő asszonyok.

— Ujabb részletek. —

Négy töpörödött öreg asszonyt szállítottak tegnap este a szabadkai kir. ügyészség börtönébe. A legújabbban felfedezett moholi és óbecsei tömeges mérgezési bűntények tettesei ezek az elvetemült asszonyok, kik valamennyien férjeiket akarták elpusztítani, hogy erkölcstelen életmódjukat szabadabban folytathassák.

A szenzációs bűnügy újabb részletei a következők:

A bünszövegetre az a véletlen jutatta rá a hatóságot, hogy Popovics Dániel moholi gazda jobarája volt Karakás Gábor csendőrörsvezetőnek, a ki azelőtt Moholon szolgált, most pedig Adán lakik.

Karakás nemrégén értesült, hogy barátja, Popovics nagybeteg lett, lassan sorvad s már mozdulni is alig bír. Meglepte őt a nemrég még oly erőteljes, alig 47 éves ember hirtelen támadt és különös betegsége. Két hete látogatába indult hozzá. Popovics felesége, Boroszlóvicsky Milica azonban nem akarta Karakást bebocsátani. Nagyon megvolt ijedve és Karakás csak erőszakkal jutott be barátjához. Ez elpanaszolta zeki baját és azt mondta egész nevain:

— Attól kaptam, hogy a feleségem nem akar többé olyan pálinkát adni, a milyent eddig ittam. A mióta az új pálinkát iszom, beteg vagyok.

Ez a vallomás szöveget ütött a csendőr fejébe. Tovább faggatta barátját és megtudta, hogy a felesége néhány hete rá akarta venni, irassa át hetven holdnyi földjét és házát az ő nevére. Egygyel több ok a gyanura. Karakás elhívta hát Horvácki dr. községi orvost és kérte, vizsgálja meg a beteget. Az orvosi vizsgálat tényleg megállapította a mérgezést. Karakás erre vallatásra fogta az asszonyt, a ki rémülten ismerte be bűnét s azt mondta, ő csak azt tette, a mit a Jaksitsné Leksza is cselekedett. Karakás az orvossal azonnal átment ennek a házába s a gazdát itt is reménytelen állapotban találta. A második bűnös asszony megvallotta már, hogy a mérges sárga folyadékot, a melylyel ők ketten az urakat elémésztették, egy Mirickyné nevű asszonytól kapták Sztancsics Zelné közvetítésével.

A csendőr tisztában volt vele, hogy itt messze szétágazó rendkívüli bünszövegettel van dolga és teljes erélylyel ment tovább a talált nyomon. Kihallgatta a közvetítőt, aztán pedig házkutatást tartott Mirickynénál. Az asszony a hivatalos ember közeledtére magára zárta az ajtót, úgy kellett betörni. És ekkor valóságos méregraktárt találtak nála: kilenc üveg mindenféle mérget, sok szublimátot s végül az egyik szalmazsákban nagy doboz arzenikumot.

Mikor az asszony látta, hogy a csendőr megtalálta az arzenikumot, rárohant és meg akarta akadályozni, hogy kinyissa. Dulakodni kezdtek, a földre estek s az erős férfit alig lehetett kiszabadítani a megvadult asszony kezéből. De megkötözték a dőhögőt és elszállították a börtönbe.

A további vizsgálat azután egész sor moholi és óbecsei asszonyról állapította meg, hogy összeköttetésben volt Mirickinével, valamint Kovatica Milja hatvanéves óbecsei kuruzsló-asszonnyal, a kitől az összes mérget szereztek. Eddigél az említettek kivül megállapították még, hogy ugyancsak méreggel irtotta ki a férjét: özvegy Péteri Imréné szül. Sáfrány Juli, özvegy Pejtics körös-

márosné (7 hónap előtt), Karakás Stefóné (8 hónap előtt), Mirickyné (2 hónap előtt) és még többen, a kiknek nevét nem sikerült megtudnunk. Kovatica Milja, a javasasszony, ezenkívül két embernek olyasmiszeret adott be, a mitől megőrültek s most Moholon a község házában őrzik őket.

Az asszonyok már mind bevallották bűnüket. Azzal mentegőznek, hogy csak leszoktatni akarták az urukat a pálinkáról. Ezzel szemben Horvátki dr. és Feuer dr. azt állítják, hogy a vidék népe rendkívül erkölcs-telen életet él, ezek az asszonyok is szeretőket tartottak és ezeknek a kedvéért, valamint a férjük birtokának megszerzése végett követték el bűnüket.

Mivel jogos a gyanu, hogy még igen sok régi bűn vár feltárássra, legközelebb tömegesen exhumálni fogják az utóbbi években elhalt férfiakat. Minthogy a mérgezés arzén-kummal történt, a mely a holttestben igen sok idő múlva is kimutatható, szenzációs eredményekre van kilátás.

REGÉNY CSARNOK.

A HÁREMNO.

Írta: Dugovich Imre. 18

Olga ajkain mosoly kezdett támadni, szívének hevesebb dobogása keblét gyorsabb hullámszába hozta. Kálmán nem is látta, hanem csak sejtette a mosolyt, a szivdobogását. Most már a szíve vallott, szavai a szívből keltek ajkaira.

— És minő régóta óhajtott boldogságot! Hányszor akartam már megkérdezni magától, ne fojtsam-e meg lelkem legtisztább óhaját, mert hiszen velem szemben tapasztalt magaviselete után nem kérdezhettem, hogy ápoljam-e, vagy dédelgessem-e?

Olga ismét felemelte kezét, mint egy öntudatlanul, s a tulipán után nyult. Kálmán most megengedte, hogy elvegyék tőle a tulipánt. Egy ideig szólanul nézte a virágot a leány, majd visszaadta.

— Kálmán, őrizze meg ezt a virágot jól, tudom, hogy Zorka a távolból is megérezné, hogy nekem adta.

— Talán akkor, ha csalódom. De ha nem csal a boldog sejtélem, higgye meg akkor Zorka boldog lesz, ha tudja, hogy maga őrzik legutolsó ajándékát, az örök barátság hervadó emlékéit.

— Kálmán, meggondolta-e jól, amit mondani akar? És ha nem csalódnék, ha azt tudná meg tőlem amit óhajit...

— Akkor talán rabszolgájává lennék. Ugy keresném a kedvét, mint a csirázó virág a napfényt, a szépsége is boldogitana, mert csak alkalmat adna hogy odaadásomat bizonyítsam be újra meg újra. Minden támadó szépségére új szerelem fakadását hirdethetném.

Kálmán megfogta Olga kezét.
— Mondja, Olga, megengedi-e, hogy szeressem végtelenül.

A leány keze a férfi izmos kezét akaratlanul szorította meg. A szemében most valami kacér kifejezés támadt. A lénye is lassan-lassan átalakult az igazi Olgává, az ajkain mosolylyal, de boldog mosolylyal kérdezte:

— És ha megengedném?
— Akkor szeretném úgy, ahogyan még nem szerettek.
— De igazán mondja ám.
— Ugy mondom.

— Jól van Kálmán, szeressen hát, tudja én is szeretem. Annyit ingerkedtem magával s most tudom csak meg, hogy mért. Nem is most, akkor amikor megláttam Zorkát. Higgye meg féltékeny kezdtem lenni. Tudja, szerettem volna kitépni a hajából a tulipánokat.

Folyt. köv.

Felolós szerkesztő:
DUGOVICH IMRE.
Laptulajdonosok: **AZ ALAPITÓK**

LAKÓHÁZ

Bognár- és Lakatos-utca sarkán,
közel a vasúthoz,

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Dr. Weisz Jenő, ügyvéd.

(Batthyányi-utca.)

1167

Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és
Szeszfinomítógyár Kecskeméten

1166-I. AJANLJA:

48-as LIKÓR
PORT ROYAL RUM
ÖRDÖG LIKÓR :: ::
JÉG LIKÓR :: ::
BARACK LIKÓR :: ::

BARACK-COGNAC Mindenütt
-PALINKA kapható.
-CRÉME
KECSKEMÉTI MENYECSKE-likőr gyártmányait.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 6 fillér Legkisebb hirdetés 30 fillér

Eladó. Egy jó női kézimunka forgalmu kereskedés gouverirozással, elutazás végett, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet a kiadóban. 1019.

Vesz használt tankönyveket

regényeket és zeneműveket az Antikvárium könyvkereskedés Szabadkán szemben a gymnasiummal. A világhírű „Progress” cigarettá hűvelly főraktára Nikotin mentes egyiptomi papír 100 hűvelly egy doboz csak 9 kr., a legfinomabb egy doboz csak 11 kr. Levélpapír, írószer. Irodai felszerelések bámulatos olcsók Kölesön könyvtár havi díja 30 kr egyedül az Antikvárium könyvkereskedésében. Képes levelező lapok nagy választékban csak 1 kr drbja az Antikváriumba. 1010

Intelligens uri házbán 2 tanuló teljes ellátásra felvétetik. Cim a kiadóban. 1015.

Ügyes vasalónó felvetetik Káles Dezsóné vasaló-intézetében Beresényi u. Zalogház mellett. Ugyanott egy 14 éves leány tanu ónak felvétetik. 1023

SZABADKAI „POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR M. SZ.”

1136 **HIRDETÉS.**
A szabadkai Kölesey-utca 245

a kölcsönök

Az intézet a kamatláb mellett 1 nyújt előnyös jelzálog Elfogad előnyös k és részjegyek a h ivtartó uraknál bá

Nyomatott a kiadók Klade

Csinosan belutorozott külön bejárattal szoba kiadó.

Tudakozódhatni 1165

Reiner Mór butorkereskedőnél Deák-u

Két deák

egy szerb uri családnál teljes ellátásra

felvétetik. — Czime lapunk kiadó-hivatalában. 1125

Angol nyelv-mester

kerestetik. Cime lapunk kiadóhivatalában.

A főtérhez közel 2-3 szobás lakást

keresek november 1-ére. Cim a kiadóhivatalban.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben, Deák-utca, dr. Szilasi-féle házbán, Havas Ferenc mellett. — szeptember 1-én egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, egészen ujjonnan berendezett

női kalap- és kész konfekció-üzletet

nyitok, ahol minden e szakmába vágó cikkek a legujabb divat szerint és a legolcsóbb árban lesznek kaphatók. Átalakításokat jutányos árban számítok.

Dús választék gyermek-ruhácskákbán és gyermek-kalapokban.

Több éven át Bécsben szerzett tapasztalataim biztosítják a n. é. közönséget, hogy a legfokozottabb igényeknek is képes leszek megfelelni. Becses pártfogásukat kérve

1154 maradtam kitünő tisztelettel **Stein Mariska.** Ugyanott tanuló-leányok felvétetnek.

A legjobb minőségű faval égetett mész állandóan raktáron.

„Grossol”

a legjobb és legtartósabb asbest-máz, fedéllemeztetők, bádog-, fa-, cserép- és zsindeletetők számára.

Szabadalmazva Magyarországon 20384. szám alatt. Védjegyezve 9375. szám alatt.

Szabadalmazva Ausztriában 4290. sz. alatt. Védjegyezve 750. szám alatt.

„Grossol” „A” nem olvad, nem folyik, nem csepeg és nem repedezik.

„Grossol”-al teljesen elegendő minden 5 évben a tetőt mázolni, hogy annak vízmentessége biztosítottassék.

„Grossol” a legnagyobb hőségben még a legjelentősebb tetőről sem folyik le és télen a leeresőbb hidegben sem reped, vagy pattog fel.

Aki régi tetőt „Grossol”-al átmázol, — megtakarítja az új fedést.

„Grossol” hidegen mázolandó, miért is a tető mázolója tűzveszélytől ment.

„Grossol” „D” tetőragacs nem folyékony, mint Grossol „A.” Ezen tetőragacs az avult fedlemez tetőnél előforduló hasadékok és lyukak betapasztására szolgál

1162 Kapható:

Eisler Manó és Fia

asphalt és kátrány tetőfedő-lemez, elszigetelő-lemez, „Gros ol” asbest-tetőmáz, mész- és építési anyag nagykereskedőknél Szabadkán, a nagytemplommal szemben.

Mindenfajta gyümölcszállító kosarak.

Szőlő-vessző!

A világhírű „Delawáre” adja a legjobb bort!

Oltsai, permetezni nem kell!

A szőlészet kincse.

A filoxerának ellent áll!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók.

Nagymennyiségű sima és gyökeres

Delawáre-vessző eladás.

Cim: 1153

Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Segesd. Központi iroda: Felső-Segesd. (Somogy-m.)

VI. kör, Harmath-utca

egy nagykiterjedésű utcára néző

ház

szabadkézből eladó.

Cim a kiadóhivatalban. 1163

A régi templom-udvarban

levő lakásomon mindennemű

házi felszerelés jutányosan eladó.

1170 **Weisz Mór.**

villamerőre berendezett könyvnyomdájában.